

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Comblain-au-Pont

Les Tartines et les Roches Noires

Vertrekpunt: de HerBerg, Rue de Luin 4, Sy

Aankomstpunt: de HerBerg, Rue de Luin 4, Sy

Afstand: 5 km

1. Algemene informatie

Naam van de Route: Comblain-au-Pont: les Tartines et les Roches Noires

Opsteller: Dirk v.d. Oetelaar.

Vertrekpunt: De HerBerg, Rue de Luin 4, Sy.

Aankomstpunt: De HerBerg, Rue de Luin 4, Sy.

Afstand: 5 km (7 km, indien met de trein).

Moeilijkheidsgradatie: licht | normaal | **pittig** | zwaar.

Hoogteverschil: Totale stijging/daling = 210 m, langste stijging = 80 m.

Hoogste punt v.d. route: 200 m boven op het massief van 'Les Roches Noires'.

Laagste punt v.d. route: 110 m (voormalige station van Comblain-au-Pont).

Parkeren: In Rue de la Gare, nabij het voormalige station van Comblain-au-Pont.

Horeca: in Comblain-au-Pont zelf en in de buurt van het voormalige station.

Bijzonderheden: Deze route is absoluut ongeschikt voor kinderwagens en rolstoelen.

Datum opstellen: Versie 2.0: 21 oktober 2025 // versie 1.0: 18 september 2004.

2. Inleiding

Dat de HerBerg in een mooi stukje van de Ardennen staat, is bij de meeste bezoekers van de HerBerg wel bekend. Maar ook wat verder van de HerBerg kent het Ardenner landschap zijn bekoringen. Zo ligt op 25 auto-minuten rijden (= 16 km) van de HerBerg een pittoresk dorpje aan de Ourthe dat Comblain-au-Pont heet. Dit dorpje ligt ingeklemd tussen twee ruige en beschermde natuurgebieden: 'Les Tartines' en 'les Roches Noires'.

Door zijn bijzondere rotsformaties, zijn Comblain-au-Pont en omgeving zeker de moeite waard om eens te bezoeken. In de dorpskern en in de directe omgeving van Comblain-au-Pont zijn beeldentuinen ingericht. Kunstenaars uit de hele wereld hebben hier met materiaal uit de omgeving (dolomietkalk dus) een prachtige diversiteit aan sculpturen en beelden geproduceerd.

Kortom: Is een uitdagend landschap, beeldende kunst maar ook mooie doorkijkjes, meanderende rivieren, oude kerkhoven, steil omhoog en omlaag, over en door rotsen, prachtige beekdalen, een grotje (en dat allemaal tijdens een wandeling van circa 5 km!!) een uitdaging, dan is deze wandeling een absolute must. Wordt deze route op een donderdag gelopen, dan kan ook nog een leuke markt in de dorpskern van Comblain-au-Pont bezocht worden.

3. Het beginpunt

Er zijn twee manieren om vanuit de HerBerg bij het beginpunt van deze wandeling te komen:

1^e optie: Per auto. Rijd vanuit Sy naar Hamoir. Ga in Hamoir de brug (over de Ourthe) over. Rij door de winkelstraat en daarna het spoor over. Ga op de kruising vervolgens rechtsaf richting Esneux. Na zo'n 8 km is er in Comblain-au-Pont rechts een brug over de Ourthe met opschrift 'Grotte' en een pijl naar links. Rij deze brug voorbij. Één kilometer verder is er rechts weer een brug. Ga hier nu wel naar rechts (richting: 'Aywaille 9 km') en steek m.b.v. deze brug wederom de rivier de Ourthe over. Dit is het gehucht 'Pont de Scay' dat tegenwoordig een onderdeel is van Comblain-au-Pont. Kruis even verder een spoorlijn en ga meteen daarna rechtsaf. In deze straat (Rue de la Gare) is er rechts een parkeergelegenheid. Dit is net voor het oude station van Comblain-Au-Pont. De wandeling begint bij het huis aan de linkerkant met nr. 15.

TomTom adres: Rue de la gare 3 Comblain-Au-Pont.

2^e optie: Per trein. Neem de trein van Sy naar het station van 'Rivage'. Dat is in de richting van Luik. Daarna is het nog 1 km lopen naar het beginpunt van de wandeling. De reistijd per trein is ongeveer 15 minuten. Voor treintijden, kijk op: www.belgiantrain.be.

Verlaat het station van Rivage en ga linksaf. Volg de weg omhoog. Ga, boven aangekomen, linksaf het spoor over. Volg deze weg tot bij een 'Y-splitsing'. Houd hier rechts aan. Even verder maakt de dalende weg een bocht naar rechts. Gebruik de brug om hier de rivier de 'Amblève' over te steken. Ga rechtdoor de 'Rue de Liotte' in. Loop deze straat uit tot aan een kruising. Steek deze kruising recht over en ga de 'Rue de la Gare' in. De tocht begint bij het huis aan de linkerkant met nr. 15.

3. Aard van de wegen

Deze route gaat afwisselend over een enkel asfaltweggetje maar meestal over halfverharde wegen, rotspaadjes en bospaadjes. Soms is de ondergrond hard, dan weer zacht, soms nat en dan weer droog. Met name als het geregend heeft, kan een enkel pad erg glad zijn! Sommige paden gaan zeer steil omhoog en naar beneden. Ook is er een keer een afdaling door een 'scharte' met daarin veel 'geröll' (los puin) en omgewaaide bomen. Eveneens behoort een stukje afklimmen tot het handwerk van deze tocht. Als wandelaar op deze route is het dus nogal belangrijk om 'schwindelfrei' en 'trittsicher' te zijn. Al met al is enige avontuurlijke aanleg bij deze wandeling zeker gewenst en moeten ouders hun kinderen erg goed in de gaten houden!

TIP: Op sommige stukjes is het aan te bevelen de route eerst even zelf te verkennen. En pas daarna de kinderen en de wat minder ervaren deelnemers in het gezelschap te laten nakomen. Geef, indien nodig, duidelijke aanwijzingen en help hen verder.

5. Aanbevolen uitrusting

- Goede en stevige (berg)schoenen van 'BC' kwaliteit | Eenvoudig rugzakje met regenpak.
- Kaart van de omgeving, evt. kompas. | Drinken en eten | wat geld.
- Zaklamp | opgeladen GSM-telefoon | EHBO-setje.

6. Route-aanduiding

Deze route is niet expliciet gemarkeerd. Onderweg zijn er diverse tekens en markeringen (van lokale wandelingen) maar die hebben niets met deze wandeling te maken. De wandeling zal dus met behulp van deze omschrijving en eventueel een stafkaart kaart afgelegd moeten worden. Indien het pad een stuk van een GR-route volgt wordt in de tekst weergegeven met (=GR). Indien deze GR-route weer wordt verlaten staat er in de tekst (≠GR). De GR-routes zijn te herkennen aan de wit/rode of geel/rode tekens op bomen, borden, huizen,.....

7. Kaarten

- NGI-kaart, nummer: 49/1-2, schaal 1:20.000 (1 cm op de kaart is 200 m in werkelijkheid).
- Deze kaart is NIET te koop in de HerBerg maar is wél te verkrijgen in diverse zaken (boekhandel) in Hamoir of Barvaux.

8. Routebeschrijving

- Zoek in de 'Rue de la Gare' een huis met nummer 15. Ga net na dit huis linksaf, een zeer smal paadje in (=GR). Al snel gaat dit pad rechts om een groot gebouw heen en begint meteen behoorlijk te stijgen. Volg dit stijgende pad tot net na de derde haarspeldbocht.
- 10 Meter na deze derde haarspeldbocht is er rechts in de helling een vaag spoor omhoog. Verlaat hier het pad en klim een stukje, ±10 m, omhoog (≠GR). Het spoor buigt dan naar rechts af. Volg dit licht stijgende lemige padje tussen bomen door. Even verder gaat dit padje dalen en loopt `dood` tegen een rots met daarin een grotje.
 - o Geloof het of niet: Maar hier zal iedereen toch echt doorheen moeten. Deze doorgang door de rots wordt de 'geboortespleet' genoemd. Bedenk zelf maar waarom....
Aan de andere kant van deze rots geeft de geboortespleet toegang tot een zogenaamde 'Scharte' (= Duits), 'Couloir' (= Frans) ofwel een afvoergeul van de berg (= Nederlands). Het is nogal bijzonder om een dergelijk fenomeen in de Ardennen tegen te komen. Meestal zijn deze structuren alleen te zien in de wat hogere gebergten. Door erosie vallen stukken rots van boven naar beneden en op hun weg slijten ze deze geulen uit. Kijk, bij het doorkruisen van zo'n 'Scharte', daarom ook altijd even naar boven. Dit om te zien of er toevallig geen stenen naar beneden komen. Met name dieren willen nog wel eens wat lostrappen.

- Goed: Steek dus met een paadje het 'couloir' recht over en loop verder tot bij een volgende rots met daarin een enorme natuurlijke 'poort'. Ga hier doorheen. Deze poort geeft wederom toegang tot een couloir.
- Ga, direct na deze poort, rechtsaf en volg het pad langs de rotsen (beveiligd met staalkabels) tot het einde, een uitzichtpunt.
 - o Je hebt hier een prachtig uitzicht over het Ourthe-dal. Rechtsonder staat het oude station van Comblain-au-Pont. Daar in buurt staat de auto ergens geparkeerd!
- Uitgekeken? Neem dan hetzelfde pad terug. Na ± 20 m is er een Y-splitsing.
- Ga, op deze Y-splitsing, rechtsaf en neem het dalende pad. Blijf hierbij de staalkabel volgen. Daal een stukje door dit couloir tot dat er aan de overkant in de rotswand enige dichtgemetselde ingangen van een grottenstelsel te zien zijn.
 - o Van dichtbij is te zien dat er in het metselwerk wat spleten zijn opengelaten. Dit is gedaan om de vleermuizen een toegang tot hun onderkomen te verschaffen.
- Ga weer terug naar het 'pad'. Op het extreem steile en met stenen- en omgevallen bomen bezaaide pad zal er toch echt een route naar beneden gevonden moeten worden.
 - o Pak onderweg een klein wit steentje op en doe dat in de rechter broekzak. In het tweede deel van deze wandeling zal wel duidelijk worden waar dat goed voor is.
- Daal verder en zorg ervoor dat het einde van dit couloir aan de linkerkant bereikt wordt. Dit is bij een verroest stalen hekje.
- Ga door dit roestige hekje heen. Je bent nu beneden aangekomen in een dalletje dat hier ook wel het 'Petit Paradis' (het kleine paradijs) wordt genoemd.
 - o In dit idyllische plekje groeien en bloeien erg veel beschermde plantensoorten (o.a. uiterst zeldzame orchideeën).
- Volg het pad (links is er een rotswand) verder naar beneden. Volg dit pad dat bij tijd en wijle aan een 'jungle' doet denken. Negeer paden naar links en rechts en ga verder tot aan een Y-splitsing. Die Y-splitsing is net na een metalen infobord van de Walloonse autoriteiten.
 - o Naar links is er een mooi zicht op rotsen die als platen recht uit de bergwand steken. In de directe omgeving komt dit veel voor en hier worden dergelijke structuren ook wel 'tartines' genoemd. Een sneetje brood wordt in het Frans ook wel 'tartine' genoemd. Met wat verbeeldingskracht lijken deze rotsen in de verte ook wel op boterhammen die rechtop staan. En daarom heet dit beschermd stukje natuur 'les Tartines'.
- Houd op deze Y-splitsing links aan. En 10 m verder op een schuine T-splitsing weer links. De route gaat nu verder omhoog door een drooggevalen beekdal.
- Volg dit pad door het dicht bebost beekdal verder omhoog. In dit pad omhoog is er, verderop, eerst een scherpe bocht naar rechts. Vervolgens een haarspeldbocht naar links. Daarna ook nog een 'S'-bocht (eerst naar links en daarna naar rechts). Loop dit pad verder uit tot aan een T-splitsing.
- Ga op deze T-splitsing rechtsaf en ga 5 meter verder door een draaihekje een weiland in. Hou in dit weiland rechts aan en volg het pad/spoor omhoog tot het hoogste punt bij een grote spar in de wei.

- Draai bij deze grote spar 90 graden naar links en steek de wei (licht stijgend) over tot het hoogste punt. Ga vanaf hier iets naar links en dalend verder tot bij een paar veehekken, , verscholen onder bomen. Hier is ook weer zo'n draaihekje.
- Gebruik dit hekje om een volgende weiland te betreden. Vervolg de route door langs het prikkeldraadhek (links) verder omhoog te lopen. Op een gegeven moment buigt het hek plotseling scherp naar links. Loop hier gewoon rechtdoor, dalend, verder. Beter nog: loop iets naar links verder totdat er, aan de andere kant van het weiland, in de bosrand wederom zo'n draaihekje is.
- Verlaat, met behulp van dit draaihekje het weiland. Neem in het bos het sterk dalende pad totdat het 60 m verder op een T-splitsing uitkomt.
- Ga op deze T-splitsing rechtsaf, een sterk dalend breed bospad in. Volg dit dalende pad zo'n 50 meter tot er rechts twee bomen zijn met ertussen een soort trapvormige afdaling.
- Ga hier rechtsaf en gebruik dit trappetje om in een drooggevalen beekdal uit te komen.
- Ga in het beekdal linksaf en volg deze vallei verder in de dalende richting.
 - o Maar pas op! Al gauw is er een stuk rots dat afgeklommen zal moeten worden. Voorzichtig dus.
- Ga verder omlaag. De route buigt naar rechts. Direct na deze bocht is er een smal rots richeltje waar de route langs gaat. Uit de rotswand steken boomwortels en andere soorten begroeiing. Gebruik die als steun om het evenwicht te bewaren en de richel te passeren.
- Na een steile (en gladde) afdaling over en door rotsblokken eindigt deze tour in een soort hoefijzervormig komdalletje. Steek dit dalletje recht over tot aan een rotsige rand boven het (trein)spoor. Naar links is er een spoortunnel
- Klim dit rotswandje af. Deze route wordt een pad. Volg dit dalende pad, dat parallel aan het spoor loopt. Volg dit pad, ± 300 meter, tot aan een betonnen paaltje met daaraan een wit bordje. Op dit witte bordje staat het cijfer '1'. Dit paaltje staat op hetzelfde niveau als het spoor.
 - o Naar rechts is er vanaf hier weer een fantastisch uitzicht op de 'Tartines'.
- Draai bij dit bordje 45 graden naar rechts. Loop in deze richting zo'n 20 m vlak verder en kom bovenaan een breed dalend pad uit.
- Volg dit breed dalend pad tot aan een T-splitsing (met een infobord over de natuur in deze omgeving).
- Ga op deze T-splitsing linksaf en ga m.b.v. een (donkere) tunnel onder het spoor door.
- Ga, na de tunnel, linksaf en volg met een pad de rivier de Ourthe stroomopwaarts (=GR). Dit wordt spoedig een brede, met grote platanen, gemarkeerde laan. Deze laan komt uit op een T-splitsing met een fietspad. Dit is tegenover een huis met nr. 37.
- Ga hier rechtsaf en volg via dit betonnen fietspad nog steeds de rivier stroomopwaarts tot aan een brug over deze rivier, de Ourthe.
- Steek m.b.v. de brug de rivier over en steek ook de (drukke) weg over. Loop nu via de 'Place le Blanc' het centrum van Comblain-au-Pont in.
 - o Recht vooruit, boven het dorp is de 'Tour Saint-Martin' al te zien. Dit zal na de koffie/thee/.... het volgende doel van deze struintocht zijn.

- Loop eerst nog even verder de straat in en bekijk ook vooral de vele sculpturen die hier zijn opgesteld.
 - o Er is hier vast wel een plaatsje te vinden waar het, onder het genot van een drankje, mogelijk is om even uit te rusten.
- Zoek in de looprichting een gebouw (rechts) met huisnummer nr. 15. Dit is een groot overheidsgebouw te herkennen aan de rode sponningen, -deurlijsten en -daklijsten. Links ervan staat een ander gebouw waarop staat dat dit het 'Maison des Découvertes' is. Daartussen is er een combinatie van een beeldentuin en een speeltuin. Zoek hier het beeld van Jurgen Waxweiler, genaamd 'Géant Belge' uit 2004. Links van dit beeld is er een pad omhoog.
- Ga langs het beeld van die 'grote Belg' omhoog tot aan een T-splitsing.
- Ga op deze T-splitsing rechtsaf en loop even verder door een stenen 'poort' (hoog) tot aan een grote steen met een zwaard erin.
 - o Wellicht lukt het iemand om het zwaard van koning Arthur uit de steen te trekken!!!! Mocht dat inderdaad lukken, dan kan die persoon, volgens de legende, aanspraak mag maken op de Engelse troon.
 - o Als blijkt dat iedereen een gewone sterveling is, en dus niet van koninklijke bloede, dan zit er niks anders op om weer verder te gaan met deze wandeling.
- Tegenover deze steen is er een wand met wat 'rare' uitsteeksels. In deze wand is er een stenen trap. Uiteraard gaat de route verder via deze trap.
- Ga bovenaan deze trap linksaf en verder omhoog. Ga door een stalen klaphekje heen en even verder via een haarspeldbocht om een glijbaan heen. En weer verder door, omhoog, tot aan een T-splitsing bij een picknickbank.
- Ga op deze T-splitsing scherp linksaf en verder omhoog tot aan een uitzichtpunt over het stadje en de 'Tartines' in de verte.
- Klaar met kijken? Ga dan een stukje terug tot er naar links een trap is.
- Ga hier scherp linksaf en m.b.v. die trap verder omhoog.
 - o Bovenaan goed opletten. Er is hier geen vangbeveiliging terwijl het er toch erg stijl naar beneden gaat.
- Ga boven aan de trap rechtsaf en gebruik een stalen rondgang en een pad langs de muur om bij de ingang (poort) van het kerkhof te komen (bank).
 - o De poort geeft een goed zicht op dit oud en vervallen maar zeer sfeervol kerkhof dat rondom de 'Tour Saint-Martin' is aangelegd. Deze toren is een 12e eeuwse burchttoren. In de 17e eeuw werd hij als een klokkentoren geïntegreerd in een nu verdwenen gotische kerk. Loop gerust eens door het kerkhof heen. En onderga de aparte sfeer van deze bijzondere plaats. Geniet daarbij ook van het werkelijk majestueuze uitzicht op de riviervallei met hierin zijn meanderende Ourthe. Als Alfred Hitchcock nog zou leven, zou hij vast en zeker met deze plek in gedachten, iets sinisters kunnen hebben uitgedacht.

- Verlaat het kerkhof door het grote smeedijzeren hekwerk en ga rechthoekig door een prachtige brede laan met links en rechts ervan wederom allemaal kunstwerken (=GR). Bijna aan het einde van deze beeldentuin, is er rechts een picknick-tafel (≠GR).
 - o Een prima locatie om even uit te rusten maar tevens een plek met een prachtig uitzicht op de bossen aan de overkant van de rivier. Trouwens, dat is ook het gebied waar het eerste deel van de wandeling doorheen ging!!
- Bijna aan het einde wordt dit beeldenpark naar links toe verlaten. Steek daarbij een oud en vervallen betonnen basketbalveld over. Aan het einde van dit betonnen veld staat weer zo'n picknicktafel.
- Ga rechts van deze picknicktafel verder en volg het brede, licht dalende, gravelpad naar rechts, tussen twee weilanden door (=GR).
 - o In de verte (in de looprichting) ligt het donkergekleurde massief van 'les Roches Noires' (de zwarte rotsen). Dit is het volgende doel van onze wandeling. Het is een zeer bekend en zwaar beschermd natuurgebied. Het gaat hier om dolomiet-rotsen met een vegetatie die goed gedijt op een kalkachtige ondergrond. Er groeien en bloeien ook veel orchideeën. Onder aan deze rotsen zijn weilanden. Deze markeren de plaats waar ooit de Ourthe heeft gestroomd. Het water van de rivier heeft de rotsen bloot gelegd.
- Waar dit brede gravelpad naar links en omlaag gaat, is er rechtdoor een 'graspad'. Hier is ook een infobord over de 'Roches Noires'. Volgens een wit bordje heet het hier 'Au pied des Roches Noires' Alt. 140 m.
- Ga op dit graspad rechtdoor (=GR) dat wederom verder tussen twee weilanden door gaat. Wat verderop gaat het pad tussen twee prikkeldraadhekken door. Ga verder tot aan een bosrand met een draaihekje.
- Ga door dit draaihekje heen en volg het pad (=GR) rechtdoor verder door het bos (steil) omhoog tot aan een T-splitsing.
- Ga op deze T-splitsing linksaf (=GR). Ga door het bos verder omhoog tot het pad, bovenaan, wederom uitkomt op een T-splitsing. Deze plek is makkelijk te herkennen aan het weiland recht tegenover deze splitsing. Ook staat er hier een wit bordje met daarop 'Au dessus des Roches Noires' Alt. 200 m.
- Ga op deze T-splitsing rechtsaf en volg dit breed, stenig en licht dalend pad (=GR) zo'n 60 m tot dat er rechts een bank staat. Geniet hier van het prachtige uitzicht op Comblain en zijn directe omgeving. Lees ook op deze plek het hieronder beschreven stukje info.
 - o De hekwerken in de helling zijn aangebracht om de vegetatie (waaronder zeldzame orchideeën) te beschermen. Maar ook om de roofvogels, die hier op de rotsen huizen, de rust te gunnen die hen toekomt. Neem ook eens een donker steentje van het pad en vergelijk dat met het steentje dat waarschijnlijk nog de rechter broekzak zit. Het is van hetzelfde materiaal (dolomietkalk) en toch is de kleur anders. Verklaring: De kalk is vele tientallen miljoenen jaren geleden ontstaan. In de Ardennen en in een stuk van de Eifel bevond zich toen een grote zee. Hierin zaten heel wat zeediertjes. Als dergelijke zeediertjes afsterven, zinken ze naar de bodem. Het organisch gedeelte zal

volledig ontleden en het witte kalk van de skeletten blijft over. De kalklaag wordt zo steeds dikker en door de zeer hoge druk wordt dit, na verloop van miljoenen jaren, omgezet in de witte kalksteen die we nu kennen. Dat de kalk hier niet wit is komt omdat het ontledingsproces iets anders (en dus niet volledig) is verlopen en daarbij wat koolstofresten zijn achtergebleven. Deze zwarte koolstof kleurt de, van oorsprong witte kalk, dus wat donkerder. Vandaar de naam van dit gebied: 'les Roches Noires' (de zwarte rotsen).

- Volg het pad verder in dalende richting (=GR).
 - o In het bos zijn (goed kijken) vreemde putten en grachten te zien. Welnu, dat zijn de restanten van loopgraven die hier, aan het einde van de 18e eeuw, gemaakt zijn door Franse soldaten. In die tijd vochten ze tegen de Oostenrijkers. België was toen een deel van Oostenrijk.
- Negeer alle paden naar links en rechts. En blijf dus dit brede dalende pad (vanaf de bank ± 1 km) volgen totdat het bij een huis (links) met nr. 51 op de doorgaande asfaltweg (de N654) uitkomt. Hier tegenover staat een huis met nr. 68.
- Steek hier de weg over. Ga vervolgens linksaf verder (=GR).
- Een stuk verder maakt de weg een bocht naar links. Zo'n 150 m verder is er naar rechts een brug over de Ourthe. Steek m.b.v. deze brug de Ourthe over (richting: 'Aywaille 9 km' N633). Steek even verder ook het spoor over.
 - o Er zijn nu twee mogelijkheden om terug naar de HerBerg te gaan:

1°: Met de auto? Neem dan de eerste weg rechts (Rue de la Gare). Het voertuig staat in deze straat geparkeerd. Daarmee komt er een einde aan deze wandeling.

Rij dezelfde route terug naar Sy. Of gebruik het TomTom-adres dat eerder gebruikt is om op de HerBerg te komen.

2°: Met de trein? Neem dan de eerste weg links (Rue de Liotte) en volg de borden 'la Gare'. En circa 1 kilometer verder, zal het trein- station van 'Rivage' ook het einde van deze wandeling markeren. Met behulp van de eerder genoemde site: www.belgiantrain.be is dan snel te bepalen hoe laat er een trein van hier (Rivage) naar SY, en dus terug naar de HerBerg, zal gaan.

Einde